

סמנכ"ל החטיבה לתכנון ופרויקטים

התקשרויות החטיבה להתיישבות

בהתאם להוראות חוק חופש המידע תשנ"ח – 1998 (להלן: "החוק"), מצ"ב דו"ח התקשרויות החטיבה לביצוע פעולותיה בשנות התקציב 2015-2016, וכן מצגת קצרה על תפקידיה ויעדיה של החטיבה להתיישבות.

רוב הדו"ח מתייחס לעודפים מחויבים זאת היות ובעקבות חוות דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד דינה זילבר, מאז שנת 2015 לא תוקצבה החטיבה בתקציב חדש מעבר לפעולות המשך שאושרו על ידי החשבת הכללית לאוצר.

המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית והחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית (להלן: "החטיבה להתיישבות"), הוקמו והוסמכו ע"י המוסדות הלאומיים וממשלות ישראל לדורותיהם, ככוח משימה לאומית – להקמתה ופיתוחה וביסוסה של ההתיישבות בא"י ולהגשמתו של המפעל הציוני בארץ ישראל

החטיבה להתיישבות פועלת מזה 47 שנה כזרוע ביצועית מרכזית של ממשלת ישראל. החטיבה להתיישבות הינה חלק בלתי נפרד, וממשיכת דרכה של המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית לא"י שפעלה, ללא לאות יותר מ-100 שנה, למען המשימה הציונית הלאומית - פיתוח המרחב הכפרי בפריפריה של מדינת ישראל. החטיבה והמחלקה פעלו על פי האמנה בין ממשלת ישראל למוסדות הלאומיים, על פי הסכמים שנחתמו בינם לבין הממשלה, על פי החלטות ממשלה שונות ובהתאם לתוכניות עבודה המאושרות על ידי ראש הממשלה.

אמות המידה לפיהן פעלה החטיבה להתיישבות אושרו על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (לשעבר), עו"ד מייק בלאס. לחטיבה חשבת מטעם החשב הכללי במשרד האוצר, ובהתאם לכך פעלה החטיבה בכפוף לחוק חובת המכרזים - הוראות וכללי החשב הכללי לאוצר ובהתאם לכללי חוק חופש המידע. כמו כן החטיבה נתונה לביקורת מבקר המדינה.

לאחרונה לאור חוות דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, אשר הצביעה על כשלים משפטיים בהתקשרות שבין הממשלה לחטיבה להתיישבות, תוקן בכנסת חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית ושל הסוכנות היהודית לארץ ישראל (תיקון 2) התשע"ו 2015, בה נקבע כי הממשלה מכירה בייחודה של החטיבה להתיישבות כבעלת יכולת מקצועית

סמנכ"ל החטיבה לתכנון ופרויקטים

מוכחת בתחום פיתוח ההתיישבות בארץ ישראל, וכי ממשלת ישראל רשאית לאצול מסמכויותיה בתחום ההתיישבות ובתחומים נוספים בהתאם למדיניות שעליה תחליט.

עוד קובע החוק כי ממשלת ישראל רשאית לכרות הסכמים כלליים או פרטניים בין משרדי הממשלה לחטיבה להתיישבות לשם מילוי משימותיה של החטיבה להתיישבות כפי שתחליט הממשלה.

תיקון החוק נוקט לשון "אצילה" שמשמעותה, מתן סמכויות ביצוע רחבות על כלל רכיביהם לשם ביצוע הפעולות הדרושות. כאשר תפקיד הממשלה כגוף המאציל סמכות, לבקר ולפקח על פעולות החטיבה ולקבוע את העקרונות והכללים לכך.

בהתאם למצב המשפטי החדש, אין הממשלה מוגבלת עוד להטיל משימות ישנות וחדשות על החטיבה. וכך אין כל מניעה לכך כי משרד ממשלתי שחפץ להתקשר עם החטיבה יוכל לעשות זאת על פי הכללים שנקבעו בהסכמים שנחתמו בין הממשלה להסתדרות הציונית ובהחלטות הממשלה ועל פי כל דין.

לאור השינוי בחוק המעמד החליטה ממשלת ישראל בישיבתה מיום ה- 9.10.16 כי:

"לשם סיוע ביישום מדיניות הממשלה בעניין קידום ההתיישבות הכפרית - חקלאית וקהילתית, לאור מאפייני הפעילות בתחום זה, המצריכים טיפול פרטני, תוך ראייה כוללת והיכרות מעמיקה עם היישובים הכפריים על ידי גוף שטח מומחה, בשם לב לייחודה של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית (להלן: החטיבה) כאחת מזרועות הביצוע של הממשלה, העוסקת בתכלול ובביצוע פעולות נדרשות בתחום ההתיישבות הכפרית ולאור נחיצותה ליישום מדיניות הממשלה בתחום זה, ובהסכמת שר הביטחון, שר הבינוי והשיכון, השר לפיתוח הנגב והגליל, שר החקלאות ופיתוח הכפר, שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ושר התיירות: לאצול מסמכויות הממשלה בתחום ההתיישבות ובתחומים נוספים שיפורטו להלן לשר החקלאות ופיתוח הכפר אשר יאצילן להסתדרות הציונית

סמנכ"ל החטיבה לתכנון ופרויקטים

העולמית באמצעות החטיבה, בכפוף להסדרת מערכת היחסים שבין הממשלה לבין החטיבה באופן שיאפשר פיקוח אפקטיבי של הממשלה על החטיבה, ואת המשך פעולתה כגוף מומחה המייעץ ומסייע לממשלה בתחום ההתיישבות ומבצע פעולות בתחום זה לטובת הממשלה. כל זאת, לאור חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, תשי"ג-1952".

בהתאם לשנקבע בהחלטת הממשלה, נכרת ביום 24.4.2017 הסכם מסגרת רב שנתית, בין ממשלת ישראל באמצעות משרד החקלאות ופיתוח הכפר לבין ההסתדרות הציונית העולמית, להסדרת מערכת היחסים שבין הממשלה לבין ההסתדרות הציונית.

אנו תקווה כי החטיבה להתיישבות תוכל לחזור בזמן הקרוב לפעול ולבצע את יעודה כגוף מבצע מדיניות ממשלה בתחום ההתיישבותי, בהתאם למעמדה בחוק ובהחלטת הממשלה, המכיר בה כגוף שניתן לאצול עליו סמכויות לקידום ופיתוח המפעל ההתיישבותי בפריפריה של מדינת ישראל.

בכבוד רב

ירון שיינין, עו"ד
סמנכ"ל החטיבה להתיישבות
ממונה על חופש המידע